

Oblikovanje terapeutske namjenske slikovnice za djecu predškolske dobi

Damjanić, Melanie Jane

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:644678>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 129/MED/2020

**Oblikovanje terapijske namjenske slikovnice
za djecu predškolske dobi**

Melanie Jane Damjanić, 2687/336

Sveučilište Sjever

Odjel za Medijski dizajn

Završni rad br. 129/MED/2020

Oblikovanje terapijske namjenske slikovnice za djecu predškolske dobi

Student

Melanie Jane Damjanić, 2687/336

Mentor

Iva-Matija Bitanga, doc. art.

Koprivnica, lipanj 2020. Godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za umjetničke studije		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Medijski dizajn		
PRISTUPNIK	Melanie Jane Damjanić	MATIČNI BROJ	2687/336
DATUM	14.09.2020.	KOLEGIJ	Ilustracija
NASLOV RADA	Oblikovanje terapijske namjenske slikovnice za djecu predškolske dobi		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Concept and design of a therapeutic picture book for preschool children		
MENTOR	Iva-Matija Bitanga	ZVANJE	doc.art.
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. art. Igor Kuduz - predsjednik 2. doc.art. Dubravko Kuhta - član 3. doc. art. va Matija Bitanga - član 4. doc.art. Antun Franović - zamjenski član 5.		

Zadatak završnog rada

BROJ 129/MED/2020

OPIS

Zadatak završnog rada:

- kroz teoretski dio prikazati osnovne informacije o dječjim slikovnicama i njihove podjele, te kroz praktičniji dio prikazati proces osmišljavanja i realizacije oblikovanja terapijske namjenske slikovnice za djecu predškolske dobi pod nazivom "Alisa kreće u vrtić".

U radu je potrebno:

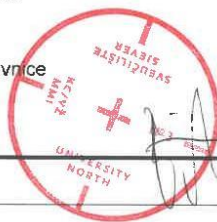
- istražiti o slikovnicama općenito i njihovim podjelama
- istražiti o terapijskim slikovnicama za djecu
- istražiti o ilustratorskim tehnikama oblikovanja slikovnica
- osmisliti plan realizacije praktičnog djela – slikovnice "Alisa kreće u vrtić"
- osmisliti tekst slikovnice
- osmisliti storyboard-a i ilustracije likova iz slikovnice
- odabrati tehnike crtanja, ilustracije, odgovarajući font i dimenzije slikovnice
- otisnuti slikovnicu

ZADATAK URUČEN

21/8/20

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Predgovor

Već na samom početku studija znala sam da moj završni rad treba biti vezan za ilustraciju, tipografiju i djecu. Tako sam se na trećoj godini kad je došlo vrijeme odabira teme odlučila za oblikovanje terapijske slikovnice za malenu djecu koja tek trebaju krenuti sa svojim prvim obavezama. Htjela sam za zadnji zadatak na ovom Sveučilištu pokazati ono što sam najbolje na njemu naučila.

Zahvaljujem svojoj obitelji na podršci i pomoći tijekom studija, svim svojim prijateljima također, svojim kolegama sa studija, svim profesorima koji su vidjeli moje talente i otvorili mi oči, a pogotovo profesorici i mentorici Ivi-Matiji Bitangi na neizmjerne podršci i ohrabriranju tijekom izrade ovog rada.

Sažetak

Slikovnica je djetetova prva knjiga, koja služi za učenje, igru i zabavu, ali isto tako postoje i one slikovnice koje imaju neku dublju namjenu, zato se i zovu namjenske slikovnice.

Cilj ovoga rada je pobliže se upoznati sa svrhom terapijskih slikovnica i čemu one služe. Zašto se neka djeca boje ići u vrtić i na koji način tu može pomoći čitanje problemske slikovnice. Navesti kakve sve slikovnice mogu biti, i njezine primjere. Te na kraju opisati kreativni proces krajnjeg rezultata ovog rada, a to je oblikovanje terapijske namjenske slikovnice za pomoć djeci pri adaptaciji u vrtiću.

Ključne riječi: slikovnica, terapijska slikovnica, namjenska slikovnica, ilustracija, predškolska dob

Summary

The picture book is the child's first book, which is used for learning, play and fun, but there are also those picture books with a deeper purpose, which is why they are called dedicated picture books.

The aim of this work is to get acquainted with the purpose of therapeutic picture books and what they are for. Why some children are afraid to go to kindergarten and how reading problematic picture books can help there. A list what all the picture books can be, and examples of it. Finally, describe the creative process of the end result of this work, which is the design of therapeutic picture books to help children adapt to kindergarten.

Keywords: picture book, therapeutic picture book, dedicated picture book, illustration, preschool children

Sadržaj

1. Uvod.....	9
2. Što je slikovnica i čemu služi.....	10
3. Terapeutska (problemska) slikovnica.....	11
3.1. Dječji strahovi i kako ih nadvladati.....	11
3.2. Separacijska anksioznost.....	12
3.3. Primjeri terapeutskih slikovnica.....	12
4. Tehnička izvedba slikovnice.....	16
4.1. Dimenzije slikovnice.....	16
4.2. Sredstva oblikovanja slikovnice.....	17
4.3. Odnos ilustracije i teksta u slikovnicama.....	19
5. Praktični dio rada.....	21
5.1. Razrada ideje rada.....	21
5.2. Kreativni proces oblikovanja terapeutske namjenske slikovnice – 'Alisa kreće u vrtić'.....	22
5.2.1. Ilustriranje slikovnice školskom kredom.....	24
5.2.2. Prikaz gotove slikovnice.....	31
6. Zaključak.....	45
7. Literatura.....	47

1. Uvod

Slikovnica je jako važan dio djetinjstva. Svako dijete na svijetu ne bi trebalo biti zakinuto za taj djelić bogatstva koji djecu priprema za život. Slikovnica je zapravo prva djetetova knjiga koja ima razne funkcije – informacijsko-odgojna, spoznajna, iskustvena, zabavna, estetska i govorno-jezična funkcija. Ali neke slikovnice imaju neke dublje namjene, te slikovnice zovu se namjenske slikovnice. Što su to namjenske slikovnice? To su slikovnice koje imaju promišljenu priču s nekom poukom ili namjenom, da dijete nešto nauče, potaknu ga da samo shvati i uči slušajući priču. Postoji više vrsta namjenskih slikovnica – edukativne, interaktivne, terapijske. Sve su one slične jedna drugoj jer zapravo sve one imaju svrhu, a to je pripremiti dijete da na što bolji način prihvati svijet u kojem živi.

U ovom završnom radu bazirat ćemo se na terapijske (problemske) slikovnice i način oblikovanja jedne, skupa sa tekstom i ilustracijom. U prvom dijelu rada navest ćemo prvo informacije općenito o slikovnicama, te uzastopno prelaziti sve više prema temi ovog rada – problemske slikovnice i njihove namjene. Na taj način dotaknut ćemo se i dječje psihologije, njihovih strahova i kako ih čitanjem problemskih slikovnica možemo prebroditi.

Nakon toga prelazimo na općenitu tehničku izvedbu slikovnice kao uvod u praktični dio ovog rada. Pisat ćemo o tehničkom aspektu slikovnica, kakve sve mogu biti estetski, po dimenziji, materijalu od kojeg su napravljene, načina slaganja teksta, sredstva ilustriranja, te nakon toga reći nešto o odnosu ilustracije i teksta u slikovnicama; koliko je važno povezati tekst sa ilustracijom, i što se događa kada nisu povezani.

Naposljetku dolazimo do zadnjeg, ali i najvažnijeg poglavlja rada, a to je detaljan opis oblikovanja jedne namjenske terapijske slikovnice – Alisa kreće u vrtić. Prvo ću opisati razradu ideje rada, kako je došlo do ideje, i kako je sve bilo zamišljeno. Te nakon toga postepeno opisujemo cijeli kreativni proces kako je slikovnica nastala, od skice do uveza slikovnice. Proces će biti potkrijepljen slikama da se sve bolje vizualno shvati. Prikazat ćemo prvo skice ilustriranja, pa nakon toga proces ilustriranja školskom kredom, nakon toga što slijedi, a to je skeniranje ilustracija i sluzenje Adobe programima za uređivanje, te naposljetku završno dodavanje teksta i prijelom stranica u slikovnicu.

Prilikom pisanja ovog završnog rada referirala sam se na brojne stručne knjige, završne i diplomske radove i članke stručnjaka ovog područja na internetskim stranicama; sve se može vidjeti na kraju rada u poglavlju Literature.

2. Što je slikovnica i čemu služi

„Slikovnica je zapravo splet odgojnih i obrazovnih sadržaja i vrijednosti, a njena je uloga otkriti djetetu svijet i medij pisane riječi.“ (Kako prepoznati kvalitetnu slikovnicu?)

Slikovnica je prva knjiga s kojom se djeca susreću u život. Namijenjena je za djecu, ali ju mogu čitati i odrasli. Slikovnica je jako važna jer utječe na razvoj djetetovih čitalačkih i intelektualnih sposobnosti, i zato se na sve strane preporučuje što više čitati djeci. U moru didaktičkih i intelektualno poticajnih igračaka koje se kupuju djeci slikovnica je neka druga razina 'igračke' koja se preporučuje, jer uz tekst i sliku potiče u dječjoj glavici razvoj kreativnosti, mašte, inteligencije, opažanja, pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja. Kaže se da djeca kojoj se u mladosti čita steknu naviku čitanja ranije, te više čitaju u odrasloj dobi. Postoji više vrsta slikovnica, a dijele se s obzirom na dob djeteta, ilustraciji, tekstu i tehničkoj izvedbi slikovnice. Postoje slikovnice za djecu od dvije, tri, četiri, pet, šest i sedam godina, a i dalje. One za mlađe (bebe) su manjih dimenzija da je beba može primiti u ruku, čvršćeg kartonskog materijala da se manje oštete jer bebe nisu toliko oprezne, tekst je puno jednostavniji, za najmlađe budu samo pojmovi za početak, a kasnije se vokabular proširuje, počinju se stvarati rečenice pa priče, ilustracija je važnija jer mlađi ne mogu toliko dugo fokusirani na priču, pa tekst priče traje kratko. Slikovnice se povećavaju sa dobi, materijal se mijenja, tekst je složeniji, itd.

Možemo reći da je slikovnica 'prva čovjekova knjiga u životu'. Knjiga je jako bitan detalj čovjekova života, za nekoga tko želi učiti, rasti i razvijati se svakodnevno. A i kažemo da su prve stvari u životu uvijek najbolje, i uvijek ostave neki najveći dojam. Sad pričamo o slikovnici – kao prvoj bitnoj stavci u čovjekovu životu, dok je još malen, i dok ništa ne zna, u ruke mu stiže nešto što mu mijenja život. Možemo reći da tu kreće na jedno daleko putovanje koje traje zauvijek, jer odsad pa nadalje, on ne staje čitati i istraživati. Po Majhutu i Batiniću (2017) čemu služi i što je zapravo slikovnica za dijete: „U općenito intenzivnom razdoblju razvoja djeteta slikovnica pruža višestruke poticaje za njegov kognitivni razvoj. Samo promatranje slika, razlikovanje glavnih od sporednih motiva, uočavanje detalja, boja, oblika, povezivanje slike i teksta, komunikacija s odraslim posrednicima, samostalno "čitanje" i fabuliranje aktiviraju kognitivne procese koji vode k spoznavanju i razumijevanju vanjskoga svijeta. U užem smislu spoznajnu su funkciju imale namjenske slikovnice sa sadržajima iz prirode, tehnike i djetetove neposredne okoline.“ (Majhut i Batinić, 2017, 30)

3. Terapeutska (problemska) slikovnica

Terapeutske slikovnice su sadržajem iste kao i sve druge slikovnice, ali jedino po čemu se razlikuju je promišljeno napisana priča koja potiče djecu da se možda pronađu u cijeloj priči, da shvate svoje emocije i da dobiju primjer kako si mogu pomoći.

3.1. Dječji strahovi i kako ih nadvladati

Mala djeca mogu odrastajući mogu imati razne probleme ili stvoriti različite strahove, npr: u obitelj stiže novi braco ili seka pa se boje da će biti zanemareni, ne znaju još ići sama na wc, boje se mraka, teško ih je natjerati prati ruke i zubiće, ili na kupanje, boje se odlaska u vrtić, itd. Zato se dijete slušajući priču s likovima koji mogu imati isti problem/strah može poistovjetiti s tim istim likom, te shvatiti ako je on uspio riješiti problem ili prevladati strah, zašto ne bi i samo dijete. Slušajući terapeutske priče dok prolazi kroz tešku fazu dijete se osjeća sigurnije, još više se povezuje s roditeljem i postoji veća mogućnost da će dijete samo uspjeti riješiti svoj strah. Tu tezu možemo potvrditi prema riječima knjižničarke, profesorice hrvatskog jezika, te ujedno autorice knjiškog bloga Mali čitači Marije Bratonja (Terapeutske i problemske slikovnice: Kako ih koristiti za prepoznavanje dječjih osjećaja?): „Djeci se vrlo lako poistovjetiti s nekim likom u slikovnici ili dječjoj knjizi jer su mu slični, jer se slično osjećaju. I zato su terapeutske i problemske priče, priče koje znaju put. Znaju put do djetetovih osjećaja, razmišljanja, situacija, problema. Jer put do djeteta najlakše nađe priča. Dotičući njegovu nutrinu i mijenjajući njegov odnos prema sebi samome i prema svijetu, takve priče mogu biti prava pomoć u savladavanju teškoća.“

Nadalje prema riječima Marije Bratonja (Terapeutske i problemske slikovnice: Kako ih koristiti za prepoznavanje dječjih osjećaja?): „Djetetu treba dopustiti da ono samo iznese dojmove jer će svako dijete u pričama prepoznati ono što mu je važno i to povezati sa svojim problemom ili osjećajem na način koji njemu najbolje odgovara. Najčešće terapeutske i problemske slikovnice imaju i neke dodatke sa savjetima za roditelje i uputama za razgovor s djetetom nakon čitanja. Nakon čitanja takvih slikovnica, poželjno bi bilo nastaviti razgovor o sadržaju ili pustiti dijete da se likovno izrazi.“ Terapeutske slikovnice se razlikuju od onih običnih jer imaju dublju trenutnu svrhu. Čitanje ovih slikovnica je sa svrhom te nakon čitanja ovakvih slikovnica roditelji imaju veću odgovornost prema djetetu da pokušaju razgovarati ili na neki drugi način mu pomoći i pratiti proces nestanka straha/problema u djeteta.

3.2. Separacijska anksioznost

Roditelji su prve osobe kod djeteta s kojima se povezuje i biva povezano za života, zato dijete dok odrasta mora s roditeljima imati zdrav povezan odnos jer na taj način dijete stvara podlogu za zdrav razvoj psihički razvoj. Zato je čitanje slikovnica nužno kod male djece, jer djeca na taj način stječu sigurnost i samopouzdanje. Neka djeca imaju strahove odlaska u vrtić jer misle da se više neće vratiti roditeljima. Tu nastaju strahovi vezani za odvajanje od roditelja što se zove separacijska anksioznost. Prilagodba ili adaptacija na vrtić može trajati od nekoliko dana do nekoliko mjeseci. Što djeca imaju veću sigurnost i povjerenje u roditelje veća je vjerojatnost da neće imati strahove odlaska u vrtić jer će vjerovati da će roditelji doći po njih. Osim pružanja utjehe, razgovora i vraćanja osjećaja sigurnosti djetetu, roditelji mogu pokušati tu napetost i strah umanjiti pričanjem priča. Zato je čitanje slikovnica važno. Prema psihologinji i obiteljskoj terapeutkinji Montgomery (2020) „Kad krene u vrtić, djetetovi su osjećaji sve složeniji i ono se počinje jasnije izražavati. To mijenja roditeljsku zadaću. (...) Veza je prvi od sedam koraka roditeljske magije, njome stvaramo sigurnost koju dijete nosi sa sobom od doba vrtića, osnovne škole, od svoje dječje sobe pa sve do svoga odraslog života. Ta će veza stvoriti temeljni zid u našem djetetu, zahvaljujući njemu ono će jednom otići od kuće kao samostalna i dovoljno sretna osoba koja će se znati snalaziti s drugima u životu.“ (Montgomery, 2020, 19-20)

3.3. Primjeri terapijskih slikovnica

Postali smo svjesniji dječjih problema i strahova, tako da su se i izdavačke kuće u Hrvatskoj sve više počele posvećivati pažnju baš terapijskim slikovnicama kojih možemo naći sve više i više na policama knjižara, a i na raznim online platformama.

Tako su razne hrvatske izdavačke kuće izdale divne terapijske slikovnice različitih sadržaja i svrha. Jedna od njih je poznata varaždinska izdavačka kuća Evenio koja je pomogla mnoštvu roditelja izbacivši razne serije problemskih slikovnica, a to možemo potvrditi recenzijama koje kruže po njihovoj web stranici od raznih roditelja koji hvale njihove slikovnice jer im djeca jako brzo napreduju čitajući ih.

Serijska slikovnica o osjećajima krivnje, srama, poniženja i razočaranja serija je slikovnica koje se bave kompleksnijim emocijama – „Magarac se osjeća poniženo“, „Kornjača se osjeća

razočarano“, „Majmunica se osjeća posramljeno“ i „Vučić osjeća krivnju“. Napisale su ih dječje psihologinje i terapeutkinje igrom Tatjana Gjurković i Tea Knežević, a ilustrirala Jelena Brezovec. To su problemske priče sa životinjama kao glavnim likovima. Te na kraju svake slikovnice se nudi poseban sadržaj za roditelje/skrbnike koji olakšavaju odraslima nositi se s emocijama djece.

Slika 1 Serija slikovnica o osjećajima krivnje, srama, poniženja i razočaranja izdavačke kuće Evenio

Seriya slikovnica o osjećaju straha, također istih autorica i ilustratorice, broji četiri slikovnice – „Ovčicu je strah jer će dobiti brata“ (strah od gubitka roditeljske pažnje), „Slonicu je strah vikanja i kazne“ (strah od kritike, vikanja i kazne), „Psića je strah odlaska doktoru“ (strah od novih i nepoznatih situacija i osoba) i „Medvjedića je strah ostati u vrtiću“ (strah od odvajanja od roditelja; separacijska anksioznost i adaptacija na vrtić). Autorice nude jednostavne priče s čijim likovima se dijete lako poistovjeti i lakše pobijedi strah. Također na kraju svake slikovnice nude dodatak sa savjetima za roditelje.

Slika 2 Serija problemskih slikovnica za dječje strahove izdavačke kuće Evenio

Evenio nudi čak i paket slikovnica o polasku i prilagodbi na vrtić gdje spajaju problemske slikovnice istog sadržaja – slikovnicu „Medvjedića je strah ostati u vrtiću“ s kojom smo već upoznati i „Moje dobro jutro“ strane autorice Kim Crockett Corson i naše ilustratorice Jelene Brezovec; priča prati malenu energičnu djevojčicu koja se svako jutro sprema za vrtić sama ali to radi dosta nespretno, tako da slikovnica ustvari služi da opusti mališane za vrtić i da shvate da to nije ništa strašno. Čak i djevojčica na kraju slikovnice kaže: „...u vrtić idem opuštena i znatiželjna, tamo će mi biti dobro i smirena sam, jer znam da će se roditelji po mene vratiti.“

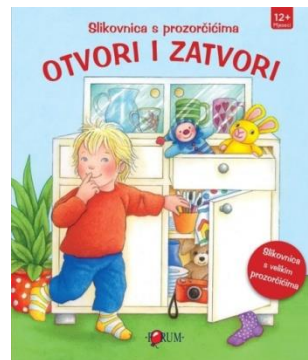
Slika 3 Terapeutska slikovnica Moje dobro jutro izdavačke kuće Evenio

Ovaj dio rada bih htjela završiti ulomkom iz Halačev (2000) „U izdanju Algoritma tijekom 1998.godine objavljeni su prijevodi slikovnica Betrix Potter *Priča o Petru Zecimiru*, *Priča o Vjevercu Orašaru*, *Priča o gospođi Mišredić* i *Priča o Tomici Macanu* u prijevodu Božice Jakovljević. Iako su glavni likovi slikovnica Betrix Potter dražesne životinjice, one su reprezentanti dječjih osjećaja, doživljaja, nestašluka, strahova. Stoljetnom trajanju ovih slikovnica pridonijeli su jednostavni životni sadržaji ispunjeni djeci prepoznatljivim i ponekad već doživljenim osjećajima." (Halačev, 2000, 81-82) Izdvojila sam baš ovaj određeni citat baš jer se spominju dražesne životinjice koje također popunjavaju i slikovnicu koju obrađujem ovim radom, te sam time htjela pokazati koliko zapravo ti likovi životinjica u dječjim slikovnicama pozitivno djeluju na djecu, pogotovo kada se radi o problemskim slikovnicama, što je u ovom slučaju "Alisa kreće u vrtić". “

4. Tehnička izvedba slikovnice

Tehnička izvedba slikovnice je jako bitna stavka u izradi. Materijal i dimenzije su važni u izradi jer ovise o dobi djeteta te zbog toga moraju biti adekvatni djetetu koje ju koristi.

Što se tiče materijala slikovnica bi trebala biti bez oštrih rubova, za mlađe nešto tvrdi materijal. Za djecu od dvije i tri godine slikovnice se preporučuju da budu i interaktivne, znači zvučne i taktilne, mogu sadržavati mali zvučnik i komande za stvaranje zvukova, najčešće su to sa glasanjem životinja. Taktilne slikovnice su tvrdo ukoričene slikovnice sa dodatkom plišanih životinja, ili raznim prozorčićima i krugovima koji se okreću i koje služe za razvoj taktilnih osjeta kod beba.

Slika 4 Interaktivna slikovnica s velikim prozorčićima za otkrivanje, promatranje i prepoznavanje predmeta i životinja.

Prijelom i grafički elementi su također od izuzetne važnosti, dizajn slikovnice i stranice moraju biti kvalitetno prelomljene, ilustracije moraju pratiti izvedbeni tekst.

4.1. Dimenzije slikovnice

Dimenzije slikovnice moraju biti prilagođene djetetovoj dobi. Slikovnice se po dimenziji dijele na male, srednje i velike. Mogu biti uspravnog, ležećeg ili kvadratnog formata.

Slikovnice za najmlađe, od 0 do 3 godina, su manjih dimenzija, od 9cm do 18cm u širinu ili visinu, te slikovnice za tu dob ne bi smjele prelaziti 19 cm. Najčešće su kvadratnog oblika i tvrdog kartona (i uvez i listovi) da budu pogodne za rukovanje kod beba; teže se mogu oštetiti, rasparati, uništiti tekućinom, itd. Primjer slikovnice za najmlađe je slikovnica "Pino

želi laku noć" iz zbirke Pino. Kvalitetna interaktivna kartonska slikovnica sa prigodnim malim formatom od 13,5 x 13,5cm.

Slika 5 Slikovnica malog formata 13,5x13,5cm

Slikovnice srednjeg formata su najčešće i dimenzije im se kreću od 18 do 25cm. Najčešće imaju dimenzije od 21cm.

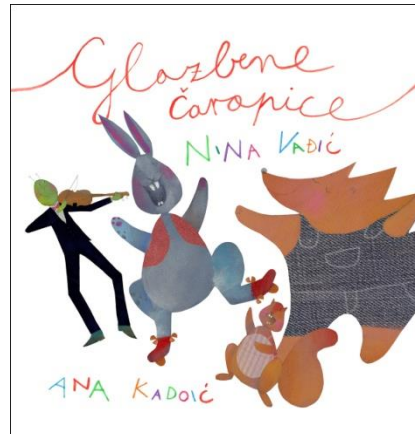
Te slikovnice velikih dimenzija su već rjeđe, jer se manje koriste radi svojih neadekvatnih veličina. Teže je djeci listati i čitati iz velikih slikovnica zato se manje proizvode. To su sve dimenzije iznad 25cm.

4.2. Sredstva oblikovanja slikovnica

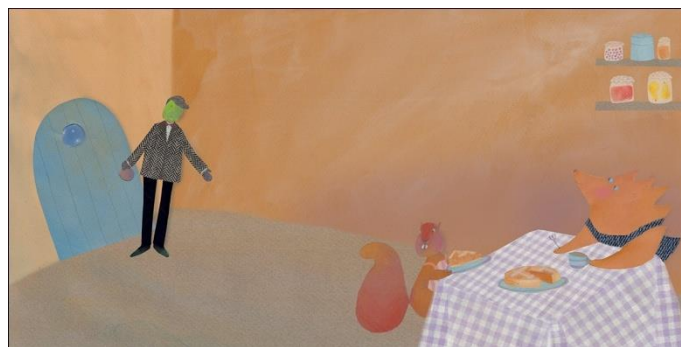
Postoji više načina tehnike kojom se slikovnica izrađuje. Svaki ilustrator ima svoj stil izvedbe ilustracije, to sve zavisi o kreativnosti koju posjeduje. Prema podacima u završnom radu Lovrec A. (2014) slikovnica može biti izrađena slikarskom tehnikom i tehnikom crtanja, kompozitnom tehnikom i digitalnom tehnikom.

Slikarska tehnika uključuje korištenje akrilnih boja, akvarela, tempera, uljanih boja i sl. a tehnika crtanja uključuje olovku, bojice, tuš, flomastere, kredu, ugljen, pastelne boje. Mogu se i kombinirati ove dvije tehnike pa ilustracija bude bogatija.

Kompozitna tehnika je tehnika kombiniranja različitih materijala tvoreći trodimenzionalnu plohu, što se kasnije skenira ili fotografira ovisi o materijalu koji je korišten, te se izrađuje slikovnica. Poznata hrvatska ilustratorica Ana Kadoić vrsna je ljubiteljica baš ove tehnike jer joj sve njene ilustracije i slikovnice krasi papirići, kolaži, plastelini, glinamoli, i razni drugi materijali od kojih stvara trodimenzionalne slike. Evo nekoliko primjera njenih djela:

Slika 6 Naslovnica slikovnice Ane Kadoić 'Glazbene čarapice'

Slika 7 Iz slikovnice 'Glazbene čarapice'

Slika 8 Iz ilustracije 'Svako zlo za neko dobro'

Digitalna tehnika podrazumijeva crtanje pomoću programa na računalu ili tabletu. Ujedno i najmodernija tehnika današnjeg doba. Jako puno ilustratora sve više koristi tablete za crtanje, baš iz razloga jer je puno lakše, urednije i brže doći do ilustracija, a i današnji tableti nude bezbroj programa bogatih alatima za raznovrsne poteze i tehnike crtanja. Zašto je puno lakše? Lakše je jer je puno jednostavnije i za obrisati ako se pogriješi, postoji bezbroj mogućnosti za lakše rukovođenje ilustracijama nego na staromodan način, ali onaj stari način ilustriranja uvijek ima neku bolju čar, a i vrijednost. Jedan od primjera digitalne tehnike je slikovnica 'Ured za izgubljene' od Zorana Maljkovića, a ilustrirao naš ilustrator Marko Jovanović.

Slika 9 Slikovnica napravljena digitalnom tehnikom

4.3. Odnos ilustracije i teksta u slikovnici

„Slikovnica, sama riječ kaže, je zbir malenih slika. Malene slike zovemo pak minijaturama, odnosno ilustracijama. Ilustracija određuje slikovnicu i daje joj karakter. Slikovnice vrednujemo, dakle, prvenstveno kroz njihovu temeljnu odliku, kroz sliku.“ Hlevnjak (2000)

Kada u ruku primimo slikovnicu, prvi dojam će nam uvijek prije ostaviti ilustracija nego tekst. Zato možemo zaključiti, a i prema gore navedenom citatu Hlevnjak da slikovnicu zapravo određuje ilustracija, tj. slika, već i sam naziv 'slikovnica' govori slika. Odnos ilustracije i teksta u toj dječjoj knjizi je izuzetno važan. Ilustracija mora obavezno pratiti tekst,

zapravo ilustrator mora poštivati tekst autora, jasno ga pratiti, te točno po stranici znati vizualno predočiti ilustraciju sa tekstom. Ne smije se dogoditi da tekst na jednoj stranici govori jedno, a slika na istoj stranici nešto drugo, pa da tek na slijedećoj vidimo jasnu sliku.

„Nasta Šenoa Rojc ilustrirala je 1913. Prvo izdanje Čudnovatih zgoda šegrta Hlapića. Iako to nigdje nije eksplicitno izrečeno, iz postupaka Ivane Brlić-Mažuranić vidljivo je da ona nije bila zadovoljna obavljenim poslom. A kako i bi? Iz nekih crteža razabire se da je N. Šenoa Rojc površno pročitala tekst i nije ga doslovno slijedila. Primjerice, tekst kaže da Hlapić i Gita čuče, a ilustratorica ih nacrtala da kleče; tekst kaže da Gita nije svirala u svoju trubu dok se na kraju romana vozila u kolima, a ilustratorica ju nacrtala s trubom; ni na jednoj slici Hlapić nema kapu.“ (Majhut, Batinić, 2017, 121)

Prema Majhutu i Batiniću možemo vidjeti situaciju između naše poznate autorice dječjih knjiga Ivane Brlić Mažuranić i ilustratorice Naste Šenoe Rojc, kad su imale suradnju oko ilustriranja njene knjige. Možemo zaključiti da N. Šenoa Rojc nije bila dobro upoznata s tekstom, tako da posao nije dobro obavila.

Ilustrator prije ikakvog početka ilustriranja se mora dobro upoznati s tekstom, napraviti nekakav plan crtanja, u ovom slučaju 'storyboard'¹, koje će mu pomoći uvelike pratiti razvoj ilustriranja. Nacrtaju se male skice slikovnice, stranica po stranica, i odredi se na koju će stranicu tekst doći, tako da se točno zna što se crta točno na određenoj stranici, i koji tekst sliku nadopunjuje.

¹ Ploča scenarija, eng. Storyboard – predstavlja seriju umanjenih ilustracija, koje služe kao početne skice ili predložak za neki veći projekt. U ovom slučaju – skice umanjene slikovnice, spojene ilustracije s tekstom.

5. Praktični dio

Ovaj odlomak odnosi se na praktični dio mog završnog rada, ujedno zauzima i najveći postotak rada, jer tu namjeravam opisivati kreativni proces nastajanja slikovnice – Alisa kreće u vrtić. Prvo bih opisala slikovnicu, navela o čemu se radi, iznijela ideje i radnju, te naposljetku prikazala kreativni proces na način da uzastopno opisujem radnju po radnju kako sam izrađivala svoj praktični rad. Svaku radnju potkrjepljujem fotografijom koja prikazuje navedeno sa namjerom da čitatelj ima bolji uvid u cijeli proces.

5.1. Razrada ideje rada

Ideja koju sam htjela realizirati za svoj završni rad ispala je točno onako kako sam i zamislila. Htjela sam spojiti polje tipografije, ilustracije i pedagogije, točnije dječje književnosti. Htjela sam stvoriti nešto što će djeci pomoći da prevladaju neki strah. Zato sam se odlučila za dječju problemsku slikovnicu. Imala sam tekst već od ranije napisan, koji sam odmah zamislila da bi jednog dana mogao utjeloviti neku slikovnicu, jer se radilo o malenoj djevojčici Alisi koja se bojala krenuti u vrtić.

Priču prate njeni prijatelji plišane životinje koje joj simbolički pomažu prebroditi strah od odlaska u vrtić. Priča je kratka, jasna i slikovita. Napisana je na način da ju je vrlo lako ilustrirati; sadrži motive – majke, djevojčice Alise, medvjedića Mede, žirafe Nele, kornjače Sporog, prasice Kornelije, vrtića, tete u vrtiću, djevojčice Emily iz vrtića, češljića. Sve su to motivi koji se daju lako slikovno vizualizirati u glavi za djecu, a i ilustratorima za crtanje.

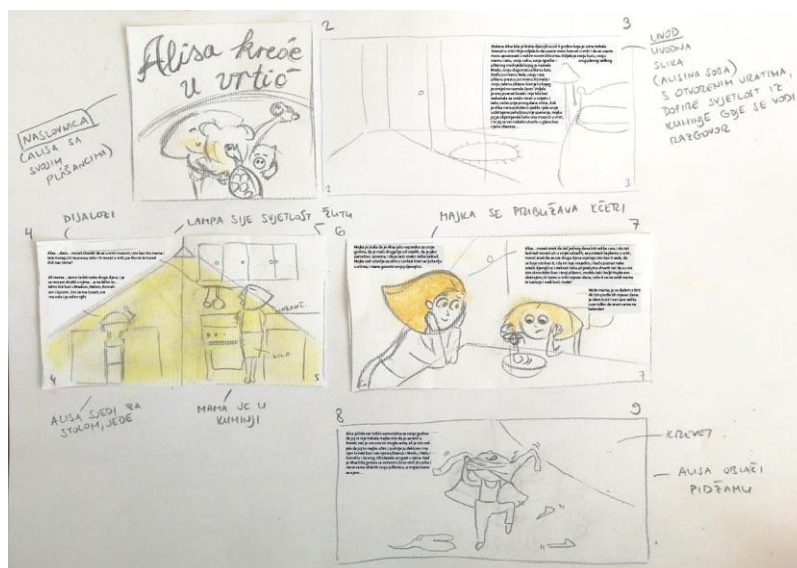
Uz to je cijela priča bila potencijalno dobra za rješavanje problema adaptacije na vrtić kod djece, kao kod malene Alise iz priče koja je kroz maštu i povezanost sa svojim igračkama uspostavila kontakt, te su je one putem mašte podupirale i pomogle joj da idući dan ne može dočekati da ode u vrtić. Djeca imaju veliku povezanost sa svojim prvim igračkama kojima vjeruju kao svojoj majci. Tu tezu možemo potvrditi prema riječima dr.med.spec. psihijatrije Ive Pupiće (iz članka „Najdraža igračka – zašto je važna?“): „Razmišljajući o važnosti najdraže igračke pada mi na pamet dječak, koji se pri polasku u vrtić nije htio odvojiti od prljavog plišanog psića kojeg su mu iz higijenskih razloga, u vrtiću htjeli uzeti, a „opsjednutost običnom igračkom“ zbunila je i njegove roditelje. No, dječakov plišani psić nije samo igračka, a još manje obična igračka. On je njemu važan predmet koji mu olakšava proces

odvajanja od majke. Predmet koji će ga mirisom, toplinom podsjećati na majku i zamijeniti je kada je nema te mu omogućiti da lakše izdrži odvojenost od majke za vrijeme boravka u vrtiću. I zato ga roditelji iako je prljav ne smiju oprati. Psić je dječakov 'prijelazni objekt'. “

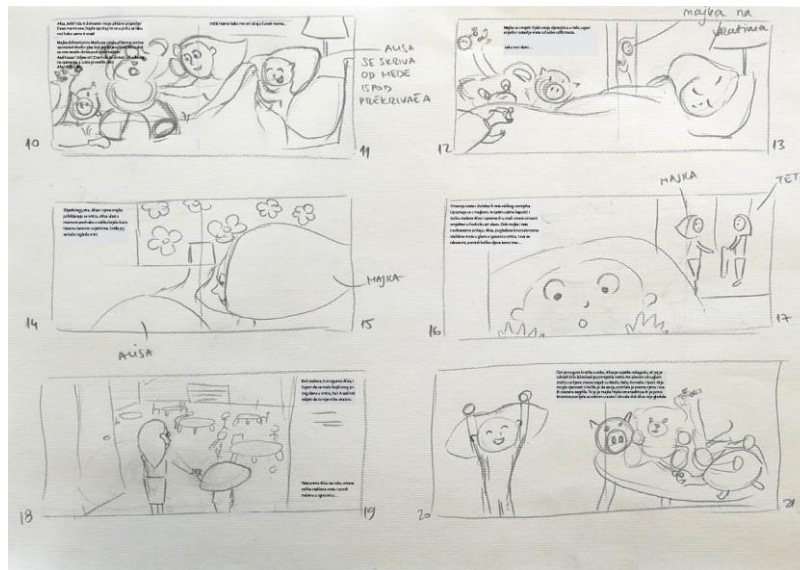
5.2. Kreativni proces oblikovanja terapijske namjenske slikovnice – Alisa kreće u vrtić

U ovom poglavlju opisivat ću kako je nastala cijela slikovnica, točnije 'ono što se događalo iza zastora'. koliko zapravo treba da nastane jedna slikovnica ili bilo koje slično djelo, ne može se iščitati iz gotovog proizvoda koji držite u ruci. Cijeli kreativni proces je sve ono što ilustrator ne može i neće prikazati u svom djelu. Sve pogreške i pokušaje ilustriranja, dok ne uhvati ideju i put kojim će stvarati, čitatelj neće saznati čitajući, a zapravo slikovnica ne nastaje tako lako. Zato će u ovom poglavlju biti opisan cijeli proces nastajanja, kako je došlo do ideje, i sve greške i ispravci koji su se radili putem.

Kao što je već spomenuto ranije u uvodu ovog odlomka, cijela ideja slikovnice krenula je od teksta koji je već bio smišljen i vizualno percipiran kao slikovnica u skoroj budućnosti, sada se može reći da je to i ostvareno. Počelo je s idejama prvo 'iz glave', pa je zatim sve iznijeto na papir u obliku 'storyboarda' u kojem je spojen tekst i slika.

Slika 10 Storyboard slikovnice, str 1-9

Slika 11 Storyboard slikovnice, str 10-21

Slika 12 Storyboard slikovnice, str 22-33

Nakon pisanja storyboarda slijedi odabir sredstva oblikovanja slikovnice, a odabrana je školska kreda. Školska kreda daje veliku mogućnost sjenčanja i miješanja boja, stvaranja trodimenzionalnog efekta na papiru. Zapravo sam se referirala na primjer strane ilustratorice Lynnee Chapman sa Youtube kanala po kojoj sam pratila način ilustriranja školskom kredom (https://www.youtube.com/watch?v=56YI_5_OUqs&t=260s&ab_channel=LynneChapman).

Slika 13 Ilustratorica Lynnee Chapman crta školskom kredom

Kad su sve ilustracije bile gotove i nacrtane, slijedi skeniranje crteža i uređivanje pomoću programa Adobe Photoshop gdje se ilustracije posvjetljuju, jer skeniranjem gube na kvaliteti tona i vrijednosti boje. Kad su ilustracije uređene, tada se pomoću programa Adobe InDesign prelamažu u stranice slikovnice. Tu se sada izabire format slikovnice, u ovom slučaju izabran je format 22 x 22cm; to je dimenzija slikovnice srednje veličine koja savršeno odgovara predškolskom uzrastu djece. Dodaje se tekst, te se radi daljnja priprema za tisak. Font slikovnice zove se Letters for learners; beserifni font koji je adekvatan za djecu, lako je čitljiv, te svojim oblikom podsjeća na dječji rukopis. Slikovnica sadrži 36 stranica. Da bi se mogao stvoriti pravilan knjižni blok broj stranica slikovnice mora biti dijeljiv sa 4. Iz tog razloga, nakon naslovnice dodane su još dvije žute strane tako da bi broj stranica mogao biti dijeljiv sa 4, i da bi se mogao stvoriti pravilan knjižni blok. Vrsta papira slikovnice je kunsdruck 300-gramski papir za knjižni blok sa binder spajanjem na hrptu, te je na korice dodana sjajna plastifikacija.

5.2.1. Ilustriranje školskom kredom

Svaku stranicu ilustracije bih prvo započela skicom pomoću olovke na jednom papiru, pa bih prekopirala taj početni crtež na novi list ali sada koristeći crnu bojicu, tako da mi crtež ne sadrži obrise olovke, već bojice (slika 14). Tada bih počela sa bojanjem školskom kredom, čiji

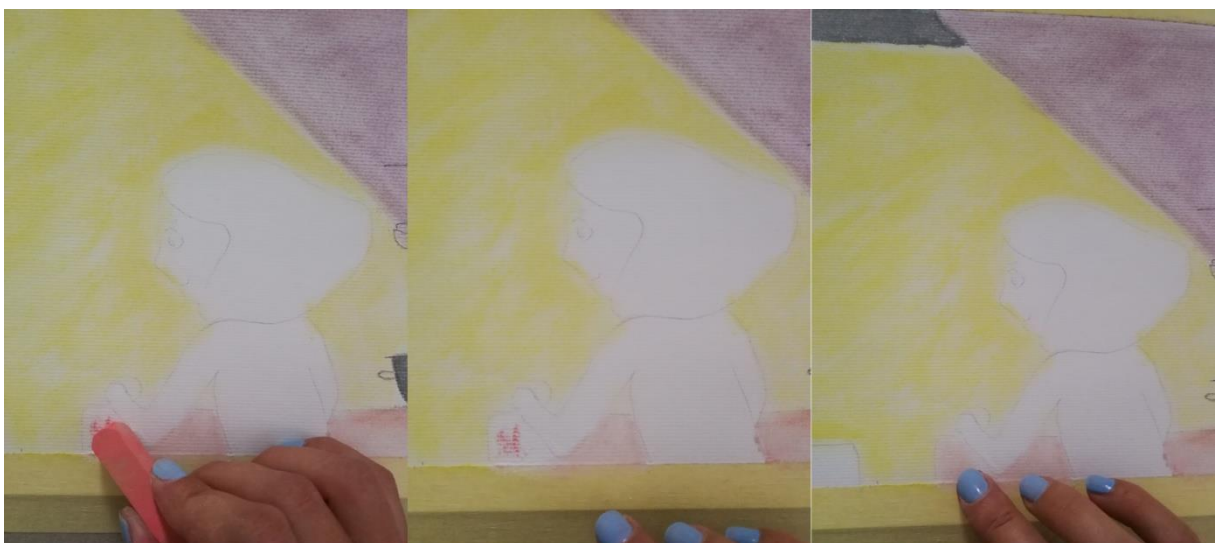
proces slijedi u nastavku. Prikazat će se proces crtanja školskom kredom samo na jednom primjeru stranice, tako da se dobije predodžba cijele slikovnice.

Tehnika ilustriranja školskom kredom zahtjeva razmazivanje praha koji nastoji trenjem krede o papir. To je ono što zapravo ovu tehniku i čini tako posebnom (slika 14).

Slika 14

Zapravo ilustriranjem kredom daje nam se više mogućnosti korištenja boja, ovisno koju jačinu pritiska koristimo. Razmazivanjem čestica krede po papiru pruža nam se jedna drugačija boja (slika 15).

Slika 15

Bijela kreda je jako bitna u ovoj tehnici ilustracije. Miješanjem bijele krede s kredom u boji obogaćuje boju na način da daje boji jači ton i vrijednost boje, točnije upotpunjuje ju (slika 16).

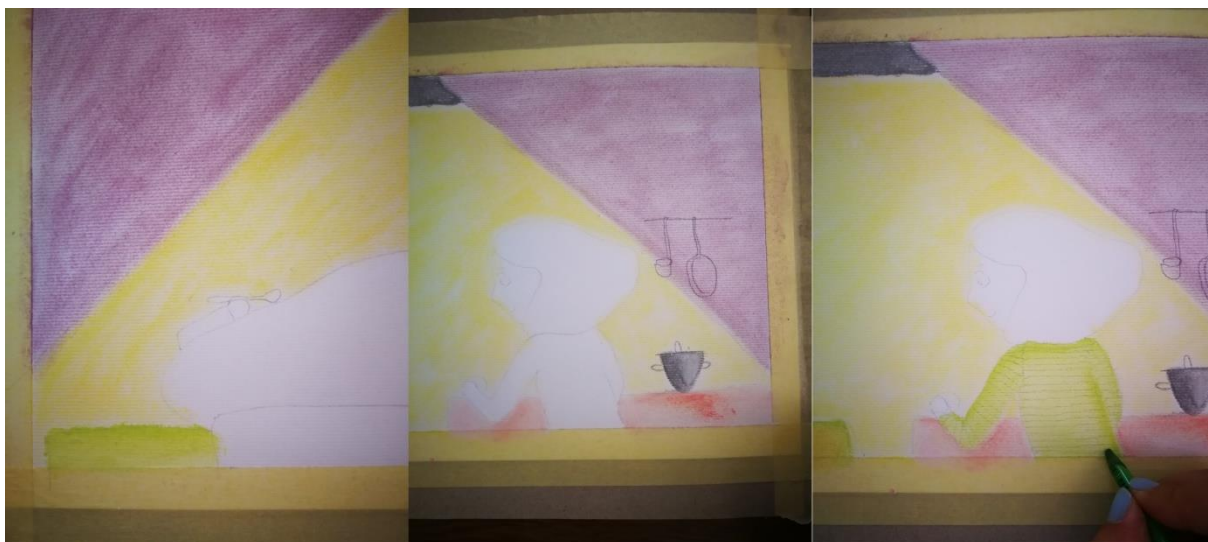
Slika 16

Također, bijela kreda se miješa sa bilo kojom drugom bojom da bi se dobila nova boja. U ovom slučaju za bojanje lika prasice Kornelije iz slikovnice, bila mi je potrebna roza boja koju sam dobila miješanjem bijele i crvene krede (slika 17.)

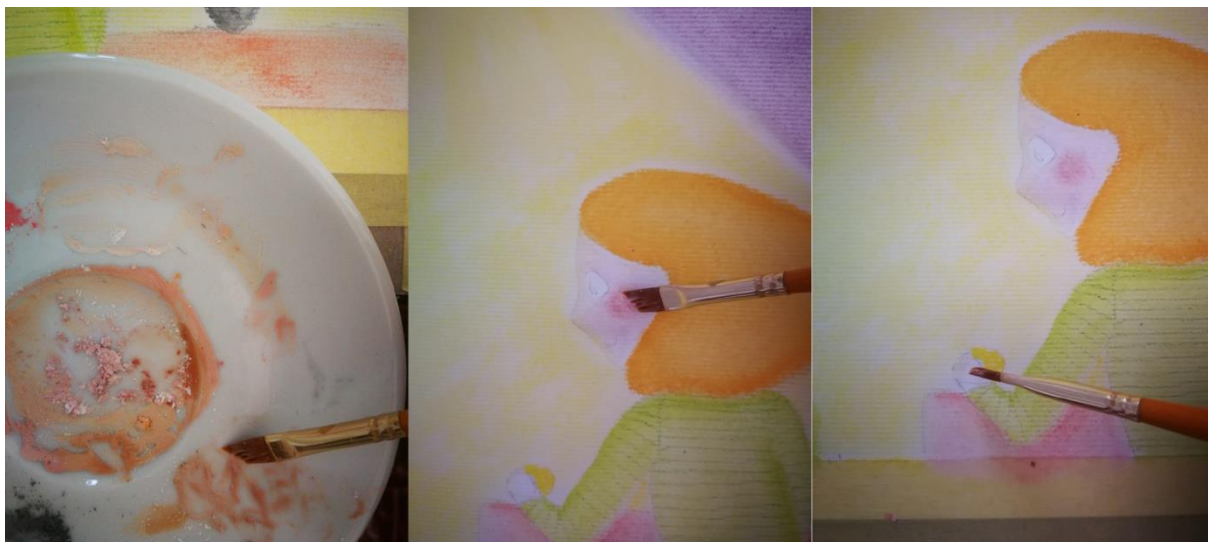
Slika 17

Kredom se može postići efekt sjenčanja i trodimenzionalnosti. Na slici 18 prikazano je sjenčanje kredom, točnije dodavanje još boje na prethodnu boju da bi se dobile sjene. Neke sjene sam popunjavala i bojicom radi dobivanja jačeg efekta, što možemo vidjeti na zelenoj majici.

Slika 18

Boju kože je malo teže dobiti školskom kredom, i baš zato što su lice i ruke mali detalji, i sadrže još manje detalje – oči, nos, usta, tako bojanje tih dijelova školskom kredom nije baš adekvatno. Taj pokušaj bojanja tih dijelova kredom nije dobro prošao, izgledalo je jako neuredno. To sam riješila na način da sam od mrvljenja školske krede napravila akvarel tehniku. Sitne čestice krede pomiješala sam s vodom te tako kistom nanosila na te dijelove likova u slikovnici; što je prikazano na slici 19.

Slika 19

Nakon cijelog tog procesa bojanja jedne stranice ilustracije možemo vidjeti završni uradak – razliku između početnih skica i dovršenu ilustraciju (slika 20).

Slika 20

Dok nisam pronašla adekvatan način ilustracije i općenito izrade slikovnice, napravila sam dosta pogrešnih početnih crteža, i sve mi je to pomoglo da dođem do završnog rada. Prilažem crteže koji prikazuju ideju 'prije i poslije' gdje se vidi jasna razlika i napredak.

Slika 21

Na slici 21 možemo vidjeti razliku u urednosti bojanja kredom. Odabir nekih boja je promijenjen na drugoj slici, da bi dječja soba dobila veseli ton. Linije na tapetama na zidu sobe koje sam povlačila prvo kredom su na drugoj slici zamijenjene za bojicu radi urednosti; kreda nije adekvatna za povlačenje ravnih tankih linija. Elementi sobe su redizajnirani, te boje imaju jači ton.

Slika 22

Ove ilustracije su početne stranice slikovnice, te sam tu najviše prepravljala tražeći adekvatan način ilustriranja likova. Kasnije kad sam već pronašla pravilan način crtanja slijede samo obrisi skica i obojana verzija. Na slici 22 možemo vidjeti razliku između gornje i donje slike, da su na prvoj slici oštriji rubovi majke (kosa i lice), a na donjoj slici toplije zaobljenije linije, pa tako i boja. Kroz proces ilustriranja cilj je bio izbaciti oštre crne obrise likova i elemenata na ilustraciji, te ih zamijeniti blagim potezima crnom bojom. Isto to možemo vidjeti i na slici 23.

Slika 23

Cilj je bio crtati jasnije oblike kod likova, crtati toplije izraze lica. I također promijeniti oblik Alisine kose, da se ne crta kao uobičajen oblik kose kod djevojčica već da ima poseban oblik kao znak prepoznatljivosti; da je to djevojčica Alisa (slika 24).

Slika 24

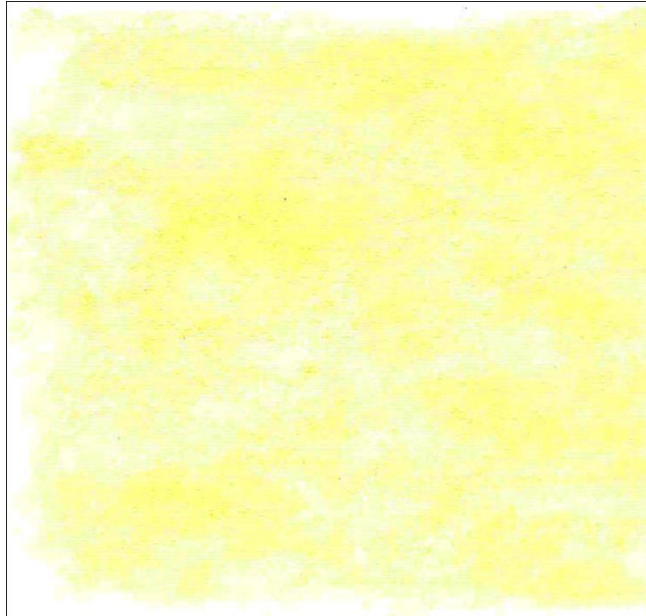
5.2.2. Prikaz gotove slikovnice

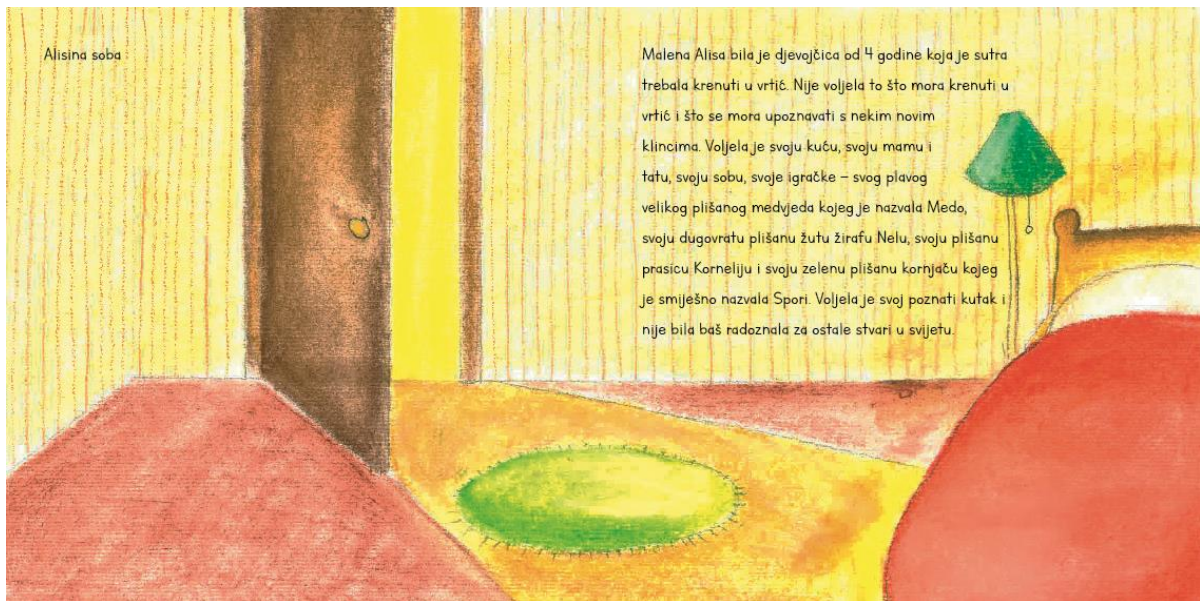
Slika 25 Skica naslovnice

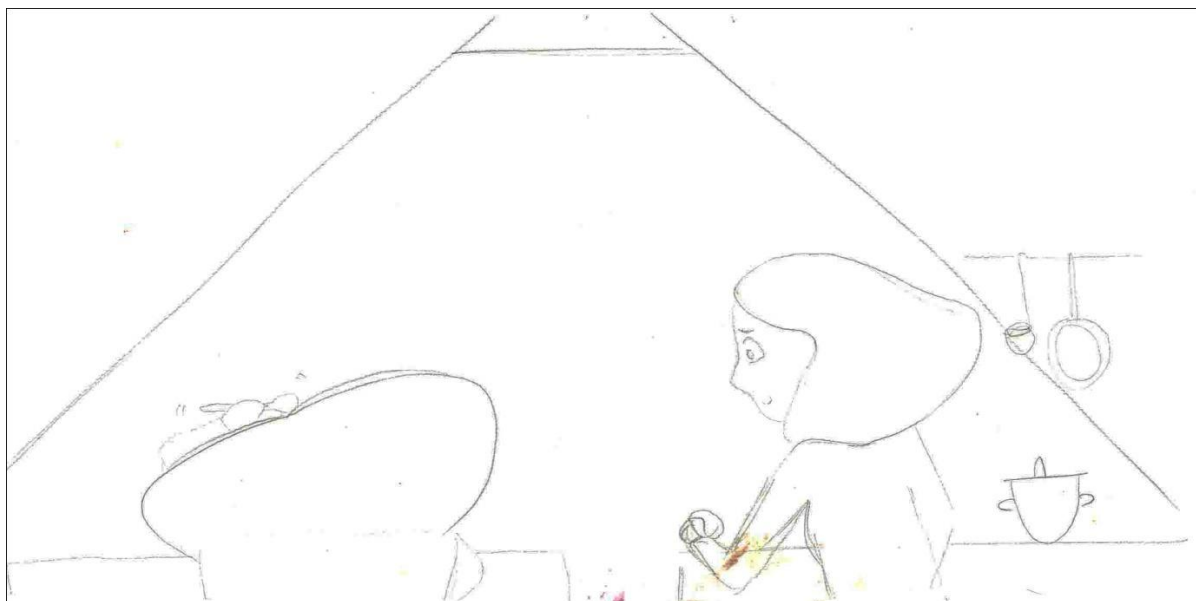
Slika 26 Naslovnica

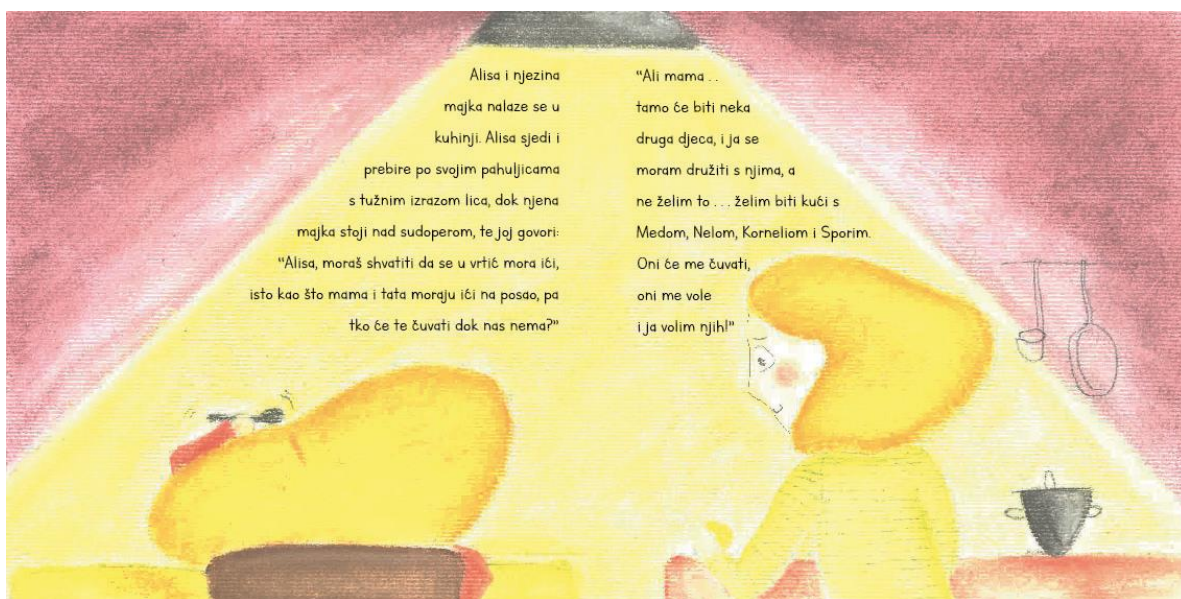
Slika 27 Stranice 2-3

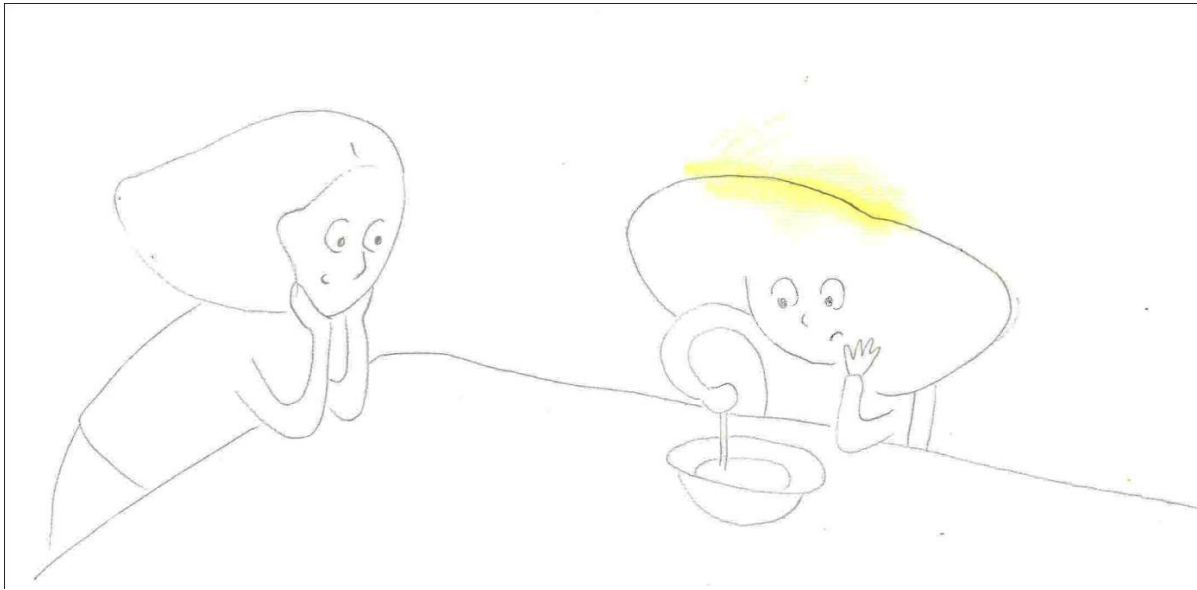
Slika 28 Stranice 4-5

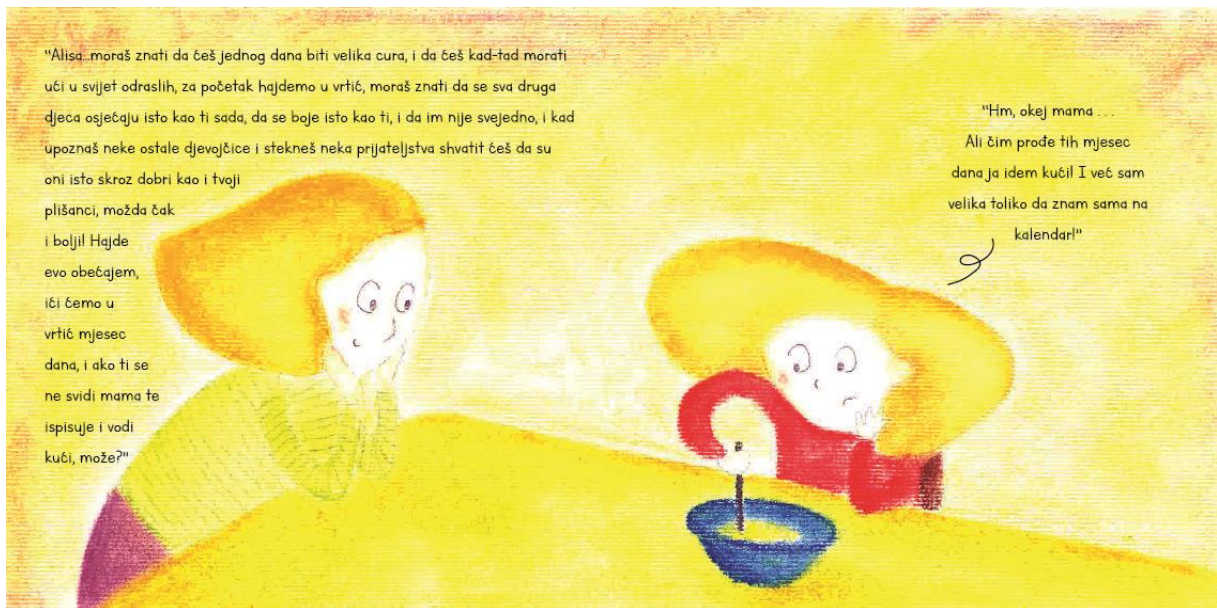
Slika 29 Skica stranica 6-7

Slika 30 Stranice 6-7

Slika 31 Skica stranica 8-9

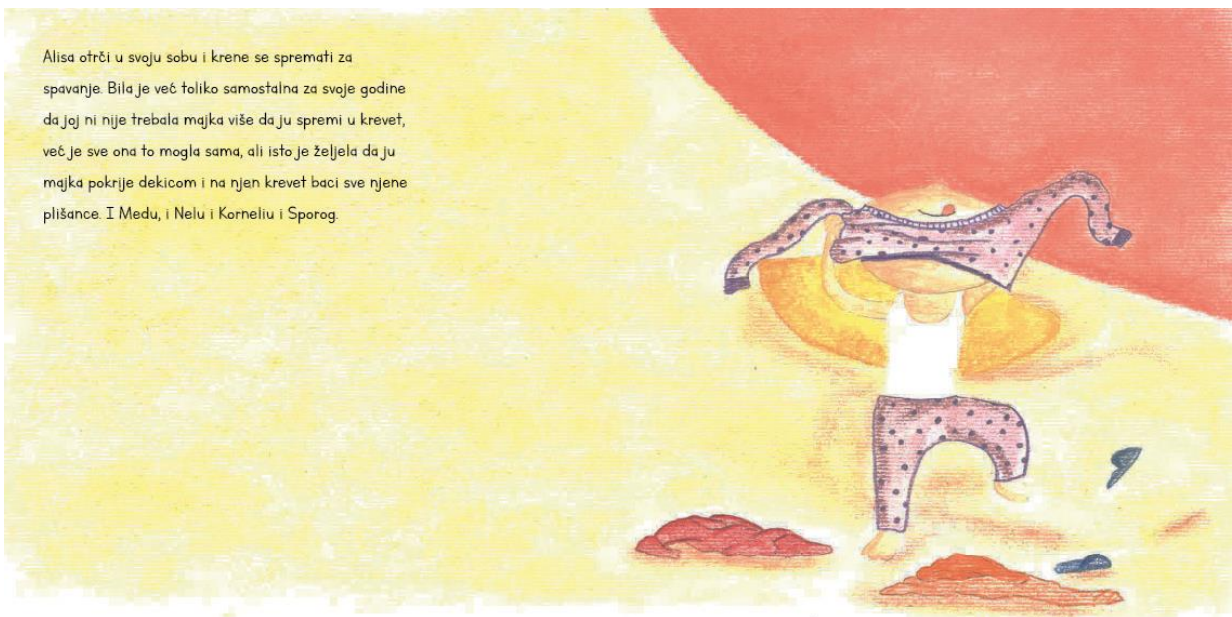

Slika 32 Stranice 8-9

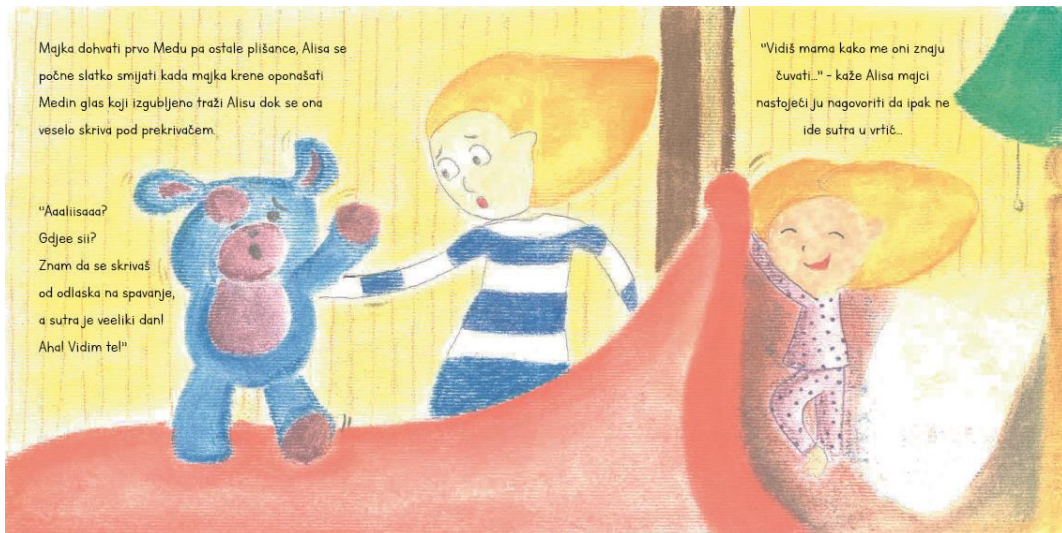

Slika 33 Skica stranica 10-11

Alisa otrči u svoju sobu i krene se spremati za spavanje. Bila je već toliko samostalna za svoje godine da joj ni nije trebala majka više da ju spremi u krevet, već je sve ona to mogla sama, ali isto je željela da ju majka pokrije dekom i na njen krevet baci sve njene plišance. I Medu, i Nelu i Korneliju i Sporog.

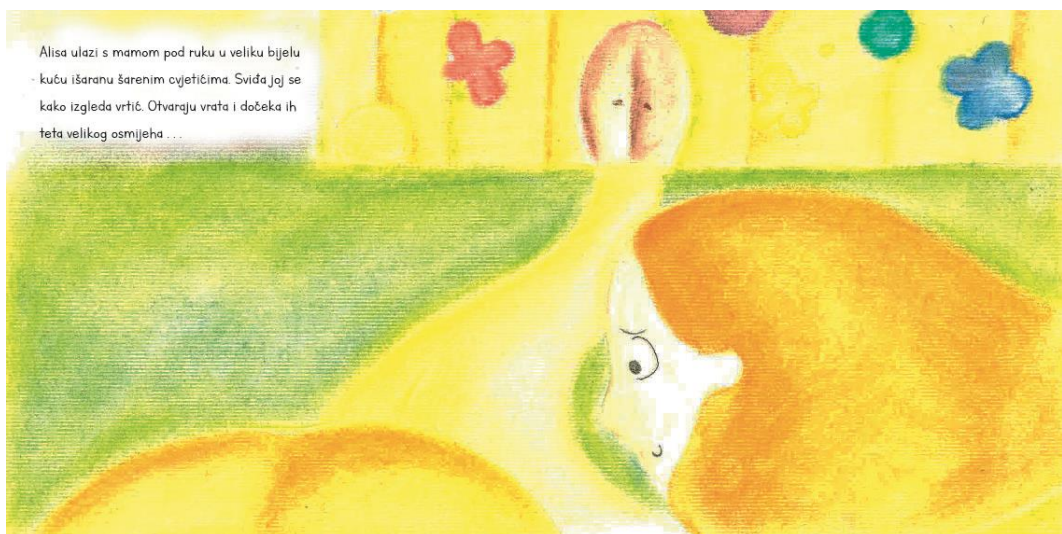
Slika 34 Stranice 10-11

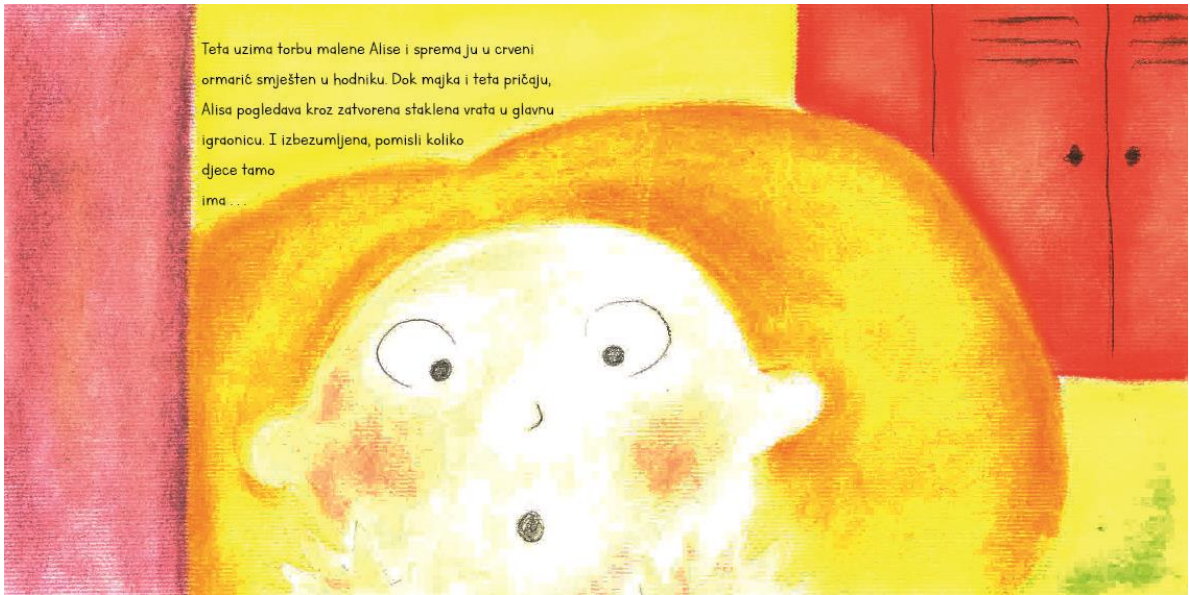
Slika 35 Stranice 12-13

Slika 36 Stranice 14-15

Slika 37 Stranice 16-17

Teta uzima torbu malene Alise i sprema ju u crveni
ormarić smješten u hodniku. Dok majka i teta pričaju,
Alisa pogledava kroz zatvorena staklena vrata u glavnu
igračonicu. I izbezumljena, pomisli koliko
djece tamo
ima ...

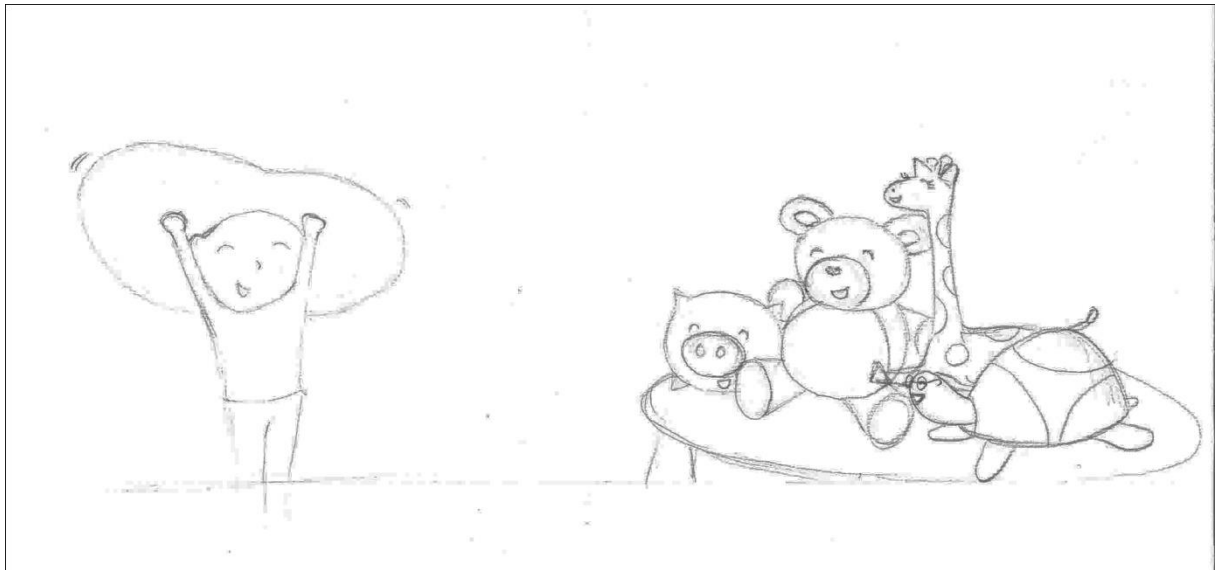
Slika 38 Stranice 18-19

"Bok Alisa, čujem da se bojiš
svog prvog dana u vrtiću, ha? A
sad ćeš vidjeti da to nije ništa
strašno." - nasmiješi joj se teta.

Čim je nogom kročila u sobu,
Alisa je osjetila nelagodu, ali
odmah joj je bilo lakše kad je
primjetila nešto ...

Slika 39 Stranice 20-21

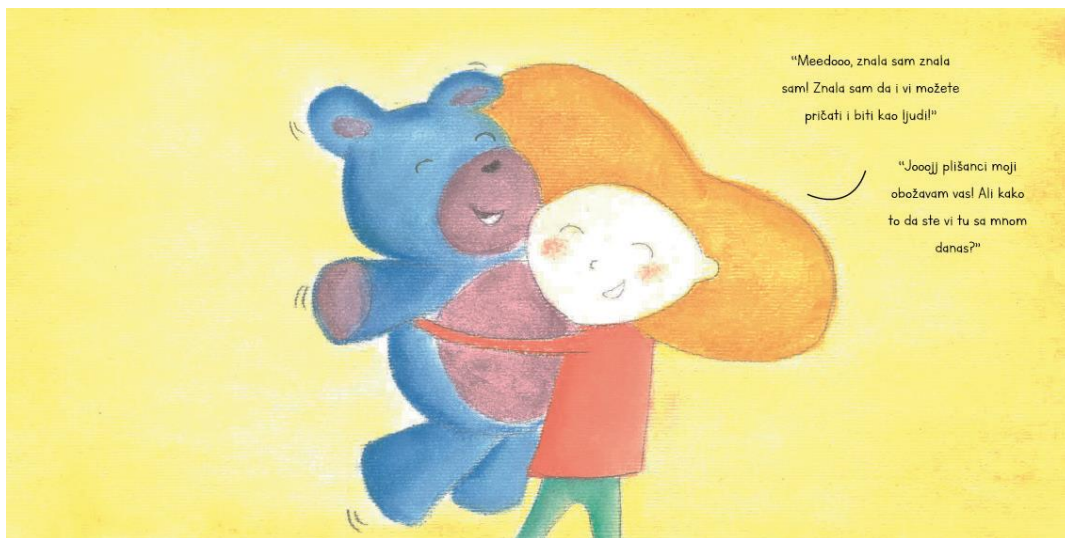
Slika 40 Skica stranica 22-23

Slika 41 Stranice 22-23

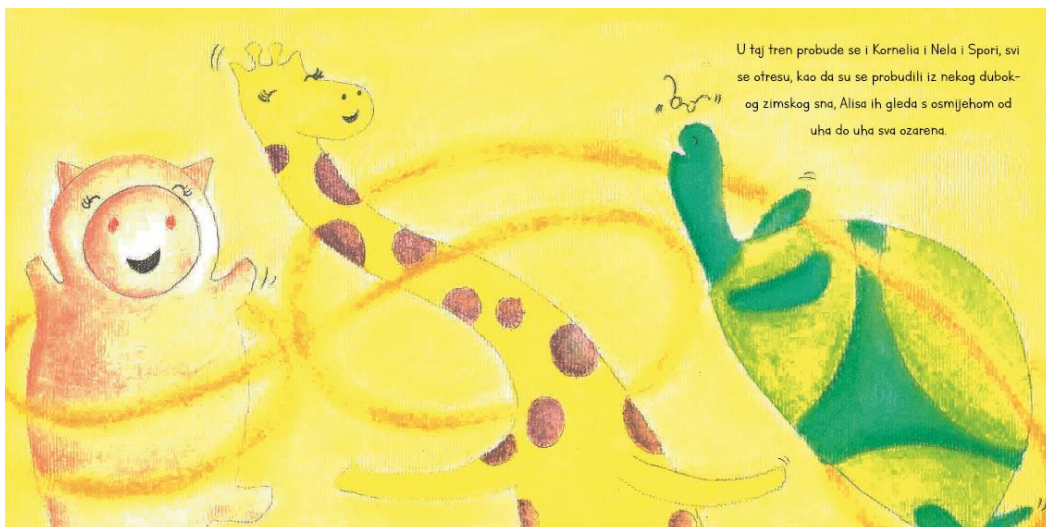
Slika 42 Skica stranica 24-25

"Meedooo, znala sam znala
saml Zнала sam da i vi možete
pričati i biti kao ljudi!"

"Jooajj plišanci maji
obožavam vas! Ali kako
to da ste vi tu sa mnom
danas?"

Slika 43 Stranice 24-25

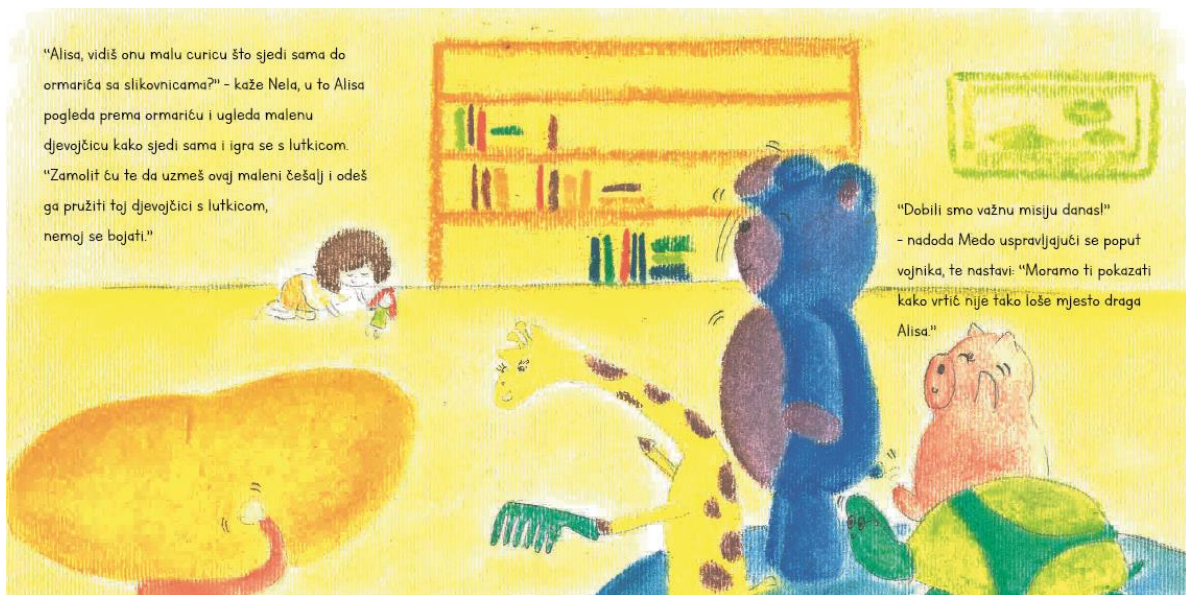

U taj tren probude se i Kornelia i Nela i Spati, svi
se otresu, kao da su se probudili iz nekog dubok-
og zimskog sna, Alisa ih gleda s osmijehom od
uha do uha sva ozarena.

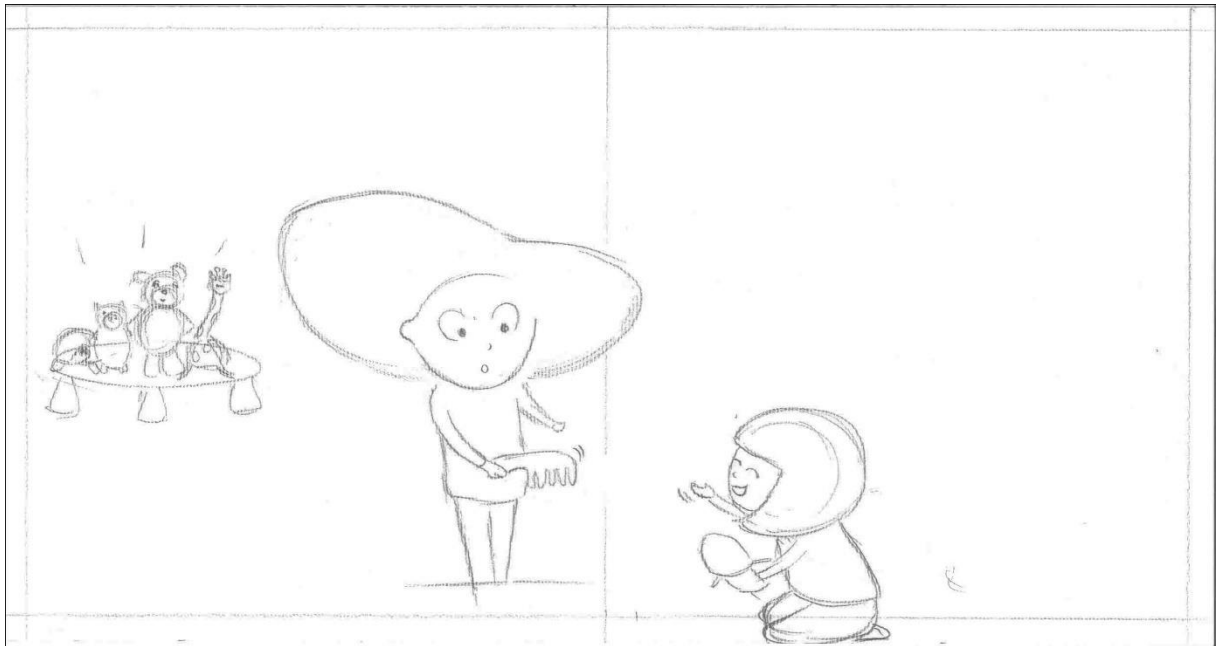
Slika 44 Stranice 26-27

Slika 45 Skica stranica 28-29

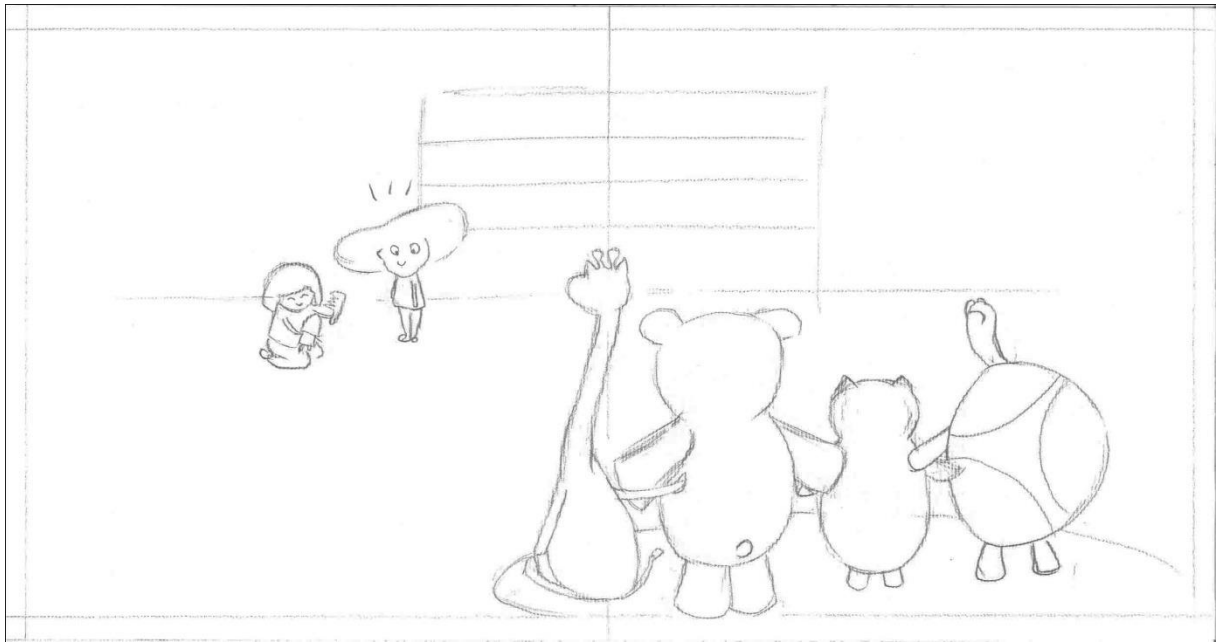
Slika 46 Stranice 28-29

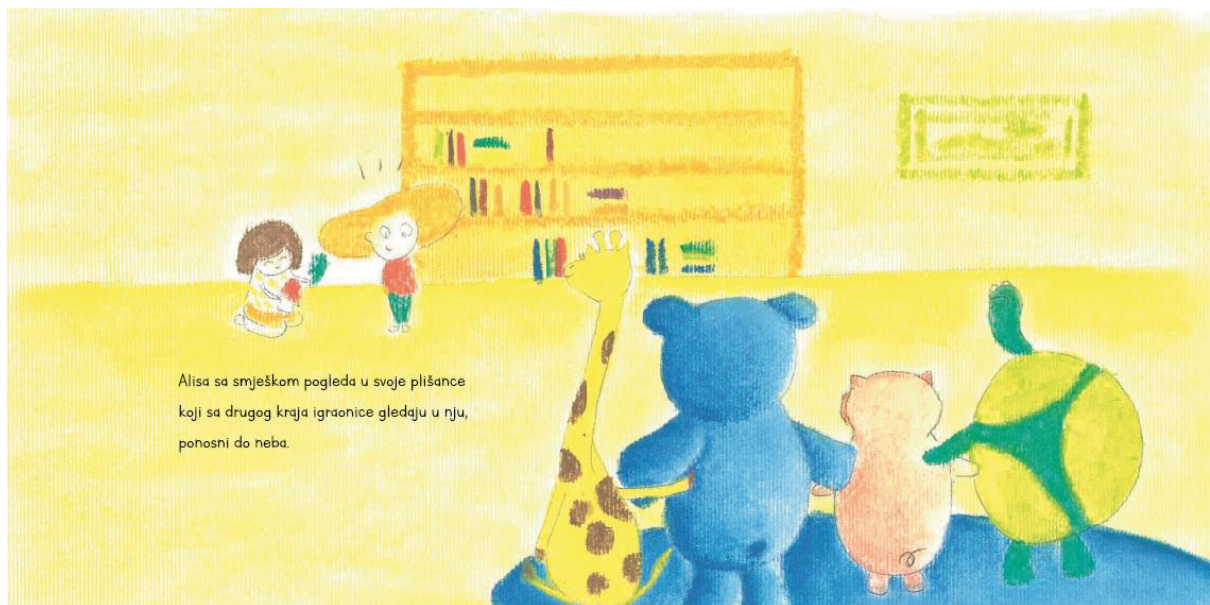
Slika 47 Skica stranica 30-31

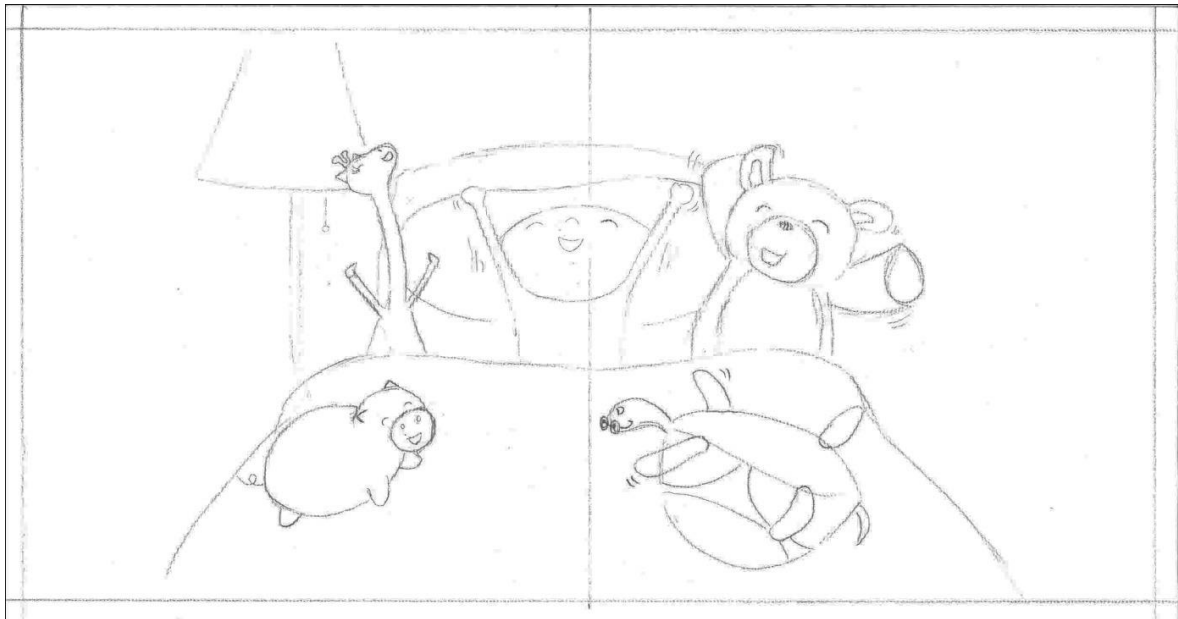
Slika 48 Stranice 30-31

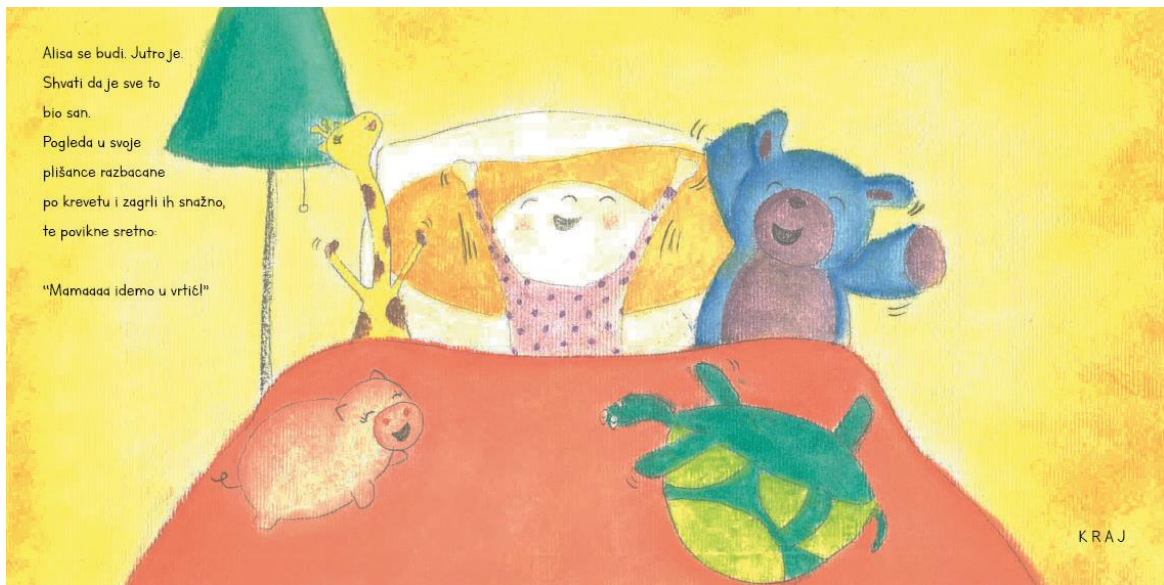
Slika 49 Skica stranica 32-33

Slika 50 Stranice 32-33

Slika 51 Skica stranica 34-35

Slika 52 Stranice 34-35

Slika 53 Poledina slikovnice

Kroz cijelu slikovnicu najviše se koristi žuta boja, što se može primijetiti. Žuta boja je boja veselja, topline, ugone. S time sam htjela postići dojam ugone za djecu dok im se čita priča. Naslovnica je također obojana u žutu i crvenu boju.

6. Zaključak

Slikovnica je prva knjiga u životu djeteta zato je važno da se pazi kakve kvalitete slikovnice djeci dajemo. Moramo pratiti što djeci treba i na temelju tih potreba izrađivati slikovnice.

Kroz rad upoznali smo se поближе sa pojmom slikovnice i njenim podvrstama, a najviše o terapijskim namjenskim slikovnicama. Dotaknuli smo se teme dječjih strahova i kako slikovnice mogu pomoći u nadvladavanju istih, te nabrojali najpoznatije aktualne hrvatske slikovnice koje su osmišljavali naši psiholozi, terapeuti i ilustratori. Prolazili smo kroz tehničku izvedbu izrade slikovnica, na koje sve načine se izrađuju i kako se dijele s obzirom na fizički aspekt. Objasnili smo i koliko je važna tehnička izvedba slikovnice radi povezanosti teksta i slike.

U drugom dijelu rada interpretirali smo proces izrade samog praktičnog rada, koji je rezultat sakupljanja literature i cjelokupnog istraživanja za sami rad. Razradili smo ideju praktičnog rada, što smo očekivali i planirali na početku same izrade, te nakon toga usporedili sa krajnjim rezultatom.

Možemo zaključiti da se danas sve više svijet informira o dječjim potrebama, i da se više pažnje pridaje emocijama kod djece i pravilnog odgoja. Baš zbog toga se više pažnje posvećuje i izradi adekvatnih slikovnica za djecu, sve kako bi na što bolji način djecu pripremili na svijet.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, MELANIE JANE DAMJANIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom OBUKOVANJE TERAPEUTSKE NATJENSKE SUKOVNICE ZA - (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova. - DJECU PREDŠKOLSKE DOBI

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Melanie Jane Damjanić
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, MELANIE JANE DAMJANIĆ (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom OBUKOVANJE TERAPEUTSKE NATJENSKE SUKOVNICE ZA (upisati naslov) čiji sam autor/ica. SUKOVNICE ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Melanie Jane Damjanić
(vlastoručni potpis)

7. Literatura

- [1] <https://www.dinamikom.eu/blog/odgoj-obrazovanje-i-razvoj/495-kako-prepoznati-kvalitetnu-slikovnicu.html>, dostupno 11.09.2020.
- [2] Majhut, B. i Batinić, Š. *Hrvatska slikovnica do 1945*. Zagreb, Hrvatski školski muzej, 2017.
- [3] <https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/terapeutske-i-problemske-slikovnice-kako-ih-koristiti-za-prepoznavanje-djecjih-osjecaja---550219.html>, dostupno 08.09.2020.
- [4] Montgomery, H. *Doba vrtića*. Zagreb, Naklada OceanMore, 2020.
- [5] Halačev, S. Sadržaj slikovnica kao prilog razvoju samopouzdanja kod djece. *Kakva knjiga je slikovnica* (str. 71.-82.) Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000.
- [6] Hlevnjak, B. Kakva je to knjiga slikovnica? *Kakva je knjiga slikovnica* (str 7) Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000.
- [7] <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/razvoj-djece/najdraza-igracka-zasto-je-vazna/>, 07.09.2020.
- [8] <https://evenio.hr/sto-terapeutske-price-pomazu-djeci/>, 09.09.2020.
- [9] E. Hadaš: *Uloga slikovnice i važnost čitanja djeci rane i predškolske dobi*, Završni rad, Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb, 2016.
- [10] Štefančić, S. Multimedijalna slikovnica. *Kakva knjiga je slikovnica* (str. 83.-96.) Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000.
- [11] Kusulja, E. *Oblikovanje slikovnice u radu s djecom*, Završni rad, Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, 2016.

Popis slika

Slika 1. Serija slikovnica o osjećajima krivnje, srama, poniženja i razočaranja.....13

<https://evenio.hr/proizvod/slikovnice/osjecaji/serija-slikovnica-o-osjecajima-krivnje-srama-ponizenja-i-razocaranja/> (09.09.2020.)

Slika 2. Serija problemskih slikovnica za dječje strahove izdavačke kuće Evenio.....

<https://evenio.hr/proizvod/slikovnice/osjecaji/najpovoljnije-paket-4-slikovnice-iz-serije-strah/> (09.09.2020.)

Slika 3. Terapeutska slikovnica Moje dobro jutro izdavačke kuće Evenio

<https://evenio.hr/proizvod/slikovnice/polazak-u-vrtic/paket-slikovnica-o-polasku-i-prilagodbi-na-vrtic/> (09.09.2020.)

Slika 4. Interaktivna slikovnica s velikim prozorčićima za otkrivanje, promatranje i prepoznavanje predmeta i životinja

<https://shop.skolskajniga.hr/otvori-i-otkrij-slikovnica-s-velikim-prozorcicima.html> (11.09.2020.)

Slika 5. Slikovnica malog formata 13,5x13,5cm

<https://www.foma.hr/category/slikovnice-za-najmlade/> (11.09.2020.)

Slika 6. Naslovnica slikovnice Ane Kadoić 'Glazbene čarapice'

Slika 7. Iz slikovnice 'Glazbene čarapice'

Slika 8. Iz ilustracije 'Svako zlo za neko dobro'

<http://anakadoic.com/> (12.09.2020.)

Slika 9. Slikovnica napravljena digitalnom tehnikom

<https://mozaik-knjiga.hr/proizvod/ured-za-izgubljene-stvari/> (12.09.2020.)

Slika 10. Storyboard slikovnice, str 1-9 (vlastita arhiva)

Slika 11. Storyboard slikovnice, str 10-21 (vlastita arhiva)

Slika 12. Storyboard slikovnice, str 22-33 (vlastita arhiva)

Slika 13. Ilustratorica Lynnee Chapman crta školskom kredom

https://www.youtube.com/watch?v=56YI_5_OUqs&t=260s&ab_channel=LynneChapman (20.09.2020.)

Slika 14. Prikaz ilustriranja školskom kredom 1 (vlastita arhiva)

Slika 15. Prikaz ilustriranja školskom kredom 2 (vlastita arhiva)

Slika 16. Prikaz ilustriranja školskom kredom 3 (vlastita arhiva)

Slika 17. Prikaz ilustriranja školskom kredom 4 (vlastita arhiva)

Slika 18. Prikaz ilustriranja školskom kredom 5 (vlastita arhiva)

Slika 19. Prikaz ilustriranja školskom kredom 6 (vlastita arhiva)

Slika 20. Prikaz ilustriranja školskom kredom 7 (vlastita arhiva)

Slika 21. Prikaz ilustriranja školskom kredom 8 (vlastita arhiva)

Slika 22. Prikaz ilustriranja školskom kredom 9 (vlastita arhiva)

Slika 23. Prikaz ilustriranja školskom kredom 10 (vlastita arhiva)

Slika 24. Prikaz ilustriranja školskom kredom 11 (vlastita arhiva)

Slika 25. Skica naslovnice (vlastita arhiva)

Slika 26. Naslovnica (vlastita arhiva)

Slika 27. Stranice 2-3 (vlastita arhiva)

Slika 28. Stranice 4-5 (vlastita arhiva)

Slika 29. Skica stranica 6-7 (vlastita arhiva)

Slika 30. Stranice 6-7 (vlastita arhiva)

Slika 31. Skica stranica 8-9 (vlastita arhiva)

Slika 32. Stranice 8-9 (vlastita arhiva)

Slika 33. Skica stranica 10-11 (vlastita arhiva)

Slika 34. Stranice 10-11 (vlastita arhiva)

Slika 35. Stranice 12-13 (vlastita arhiva)

Slika 36. Stranice 14-15 (vlastita arhiva)

Slika 37. Stranice 16-17 (vlastita arhiva)

Slika 38. Stranice 18-19 (vlastita arhiva)

Slika 39. Stranice 20-21 (vlastita arhiva)

Slika 40. Skica stranica 22-23 (vlastita arhiva)

- Slika 41. Stranice 22-23 (vlastita arhiva)
- Slika 42. Skica stranica 24-25 (vlastita arhiva)
- Slika 43. Stranice 24-25 (vlastita arhiva)
- Slika 44. Stranice 26-27 (vlastita arhiva)
- Slika 45. Skica stranica 28-29 (vlastita arhiva)
- Slika 46. Stranice 28-29 (vlastita arhiva)
- Slika 47. Skica stranica 30-31 (vlastita arhiva)
- Slika 48. Stranice 30-31 (vlastita arhiva)
- Slika 49. Skica stranica 32-33 (vlastita arhiva)
- Slika 50. Stranice 32-33 (vlastita arhiva)
- Slika 51. Skica stranica 34-35 (vlastita arhiva)
- Slika 52. Stranice 34-35 (vlastita arhiva)
- Slika 53. Poledina slikovnice (vlastita arhiva)